

27 september 2020

MAG IK IETS DRINKEN?

Bijbellesing: Johannes 4, vers 1 t/m 30

Kernvraag in de preek: *wat kunnen wij van deze ontmoeting leren, ontdekken over hoe ook u en ik Jezus kunnen ontmoeten in ons leven?*

Allereerst moet ik zeggen: die ontmoeting tussen Jezus en die Samaritaanse vrouw is echt wel heel apart. Ten eerste zou iemand uit het joodse volk überhaupt nooit door het land van de Samaritanen reizen. Want joden en Samaritanen zijn als water en vuur. Anderhalve eeuw voordat Jezus hier zat bij die waterput, is enkele kilometers bij die waterput vandaan het heiligdom van de Samaritanen nog verwoest... door de joden. Dat heiligdom stond op de top van de berg Gerizim, waar het in het gesprek tussen Jezus en deze vrouw ook even over gaat. Samaritanen waren half-joden, een 'mengvolk'. Half-joods - half-heidens, dat was voor een echte jood nog erger dan helemaal heidens. Een jood zou daarom nooit uit een kruik van een Samaritaan water drinken, want zo'n kruik was onrein. En hier vraagt Jezus gewoon water aan een Samaritaanse vrouw.

Ja, ook nog een vrouw dus. Dat maakt het nog vreemder, want mannen en vrouwen waren van elkaar gescheiden in die cultuur. En zomaar contact met een vrouw bij een waterput, gewoon blijven zitten als een vrouw komt om te putten, dat is zelfs uitdagend gedrag. Dat zou zelfs kunnen betekenen dat je on gepaste dingen van plan bent. Het is daarom niet zo vreemd dat die vrouw totaal verbaasd, misschien wel verontwaardigd aan Jezus vraagt: 'hoe vraagt U, Die een Jood bent van mij te drinken, die een Samaritaanse vrouw bent?' En het is ook niet zo vreemd dat Jezus' discipelen eigenlijk niet weten wat zij met de situatie aan moeten als zij terugkomen van het eten kopen en hun Meester daar bij de put met een vrouw zien zitten. Blijkbaar gaat een ontmoeting met Jezus tegen werkelijk alles van onze verwachtingen in. Jezus ontmoeten, daar is geen protocol, geen stappenplan voor. Hij zet Zelf de stap en stapt over alles heen wat wij zouden verwachten, of mogelijk achten. Zomaar. Midden op de dag soms. Op terrein waar je Hem nooit zou verwachten. Op een doodgewone, alledaagse plek. Op het middaguur bij een waterput bijvoorbeeld.

Jezus opent het gesprek met een vraag 'mag ik wat drinken'. Ik wil nu in het vervolg van de preek bij dat ene zinnetje van Jezus blijven: 'mag ik wat drinken?'. Er valt zoveel over dit Bijbelgedeelte te zeggen, over 'het water des levens' over 'bidden in Geest en waarheid' – allemaal thema's die de revue passeren in het gesprek – maar dan wordt het allemaal te veel. We gaan in het vervolg steeds terug naar dat ene zinnetje, om steeds iets nieuws eruit op te horen. Want dat ene heel gewone zinnetje – als vader hoor ik mijn kinderen meerdere keren per dag zeggen 'mag ik wat drinken' - dat ene zinnetje heeft uit Jezus' mond klinkt zoveel te zeggen!

Mag ik wat drinken? 'Geef Mij te drinken.' Ik hoor in dit zinnetje allereerst de kwetsbaarheid van Jezus. Jezus Die van een paar broden een maaltijd voor 5000 personen kan maken, Jezus Die doden kan opwekken en stormen kan stillen, Die al het natuurgeweld kan bedwingen..., Jezus verschijnt hier moe en dorstig. Ik ga veel te snel door de Bijbel, maar dit moment doet mij denken aan dat andere moment waarop Jezus letterlijk doodvermoeid en dorstig is, dat moment waarop Hij straks aan het kruis hangt en uitroept 'Mij dorst!', 'Ik heb dorst!' (Johannes is de enige van de evangelieschrijvers die hiervan melding maakt. Zou Johannes bij Jezus' uitroep aan het kruis vanwege Zijn dorst ook hebben moeten terugdenken aan de ontmoeting bij de waterput?) Jezus Die dorst heeft. Blijkbaar wilde Jezus

Zich zo bekend maken. Zo kwetsbaar, terwijl Hij onaantastbaar is. Zo hulpbehoevend, terwijl Hij alle macht in hemel en op aarde heeft. Zo klein, terwijl Hij zo onvoorstelbaar groots is. Zo menselijk dichtbij... dichtbij het kwetsbare leven van jou en van mij.

Waarom begin ik hiermee? Nu, misschien merk je Jezus vaak helemaal niet op in je leven... gaan er dagen voorbij dat je erg weinig van Hem ziet of merkt..., gaat alles gewoon door. Maar dat kan dus. Want wat ik hier ontdek is dat Jezus niet altijd in het groots en in het opzienbarende verschijnt ..., maar dat Hij misschien wel gewoon naast je zit bij de waterput ... zo gewoon als het maar zijn kan. Dat moet je nooit vergeten, als je Jezus voor je gevoel even kwijt bent.

Jezus zien wij hier zo menselijk als het maar zijn kan..., met die heel menselijke vraag om een beetje water... Dat brengt mij op een andere gedachte: ik moet bij de vraag van Jezus om een beetje water ook denken aan een gelijkenis die Jezus eens heeft verteld. Een gelijkenis over het laatste oordeel. Tijdens dat laatste oordeel zullen de schapen en de bokken, de rechtvaardige mensen en de onrechtvaardige mensen van elkaar worden gescheiden, vertelde Jezus. Eindelijk zal het dan niet allemaal meer door elkaar lopen op deze wereld, maar zal het goede worden gezegend en het kwade worden gestraft en verbannen. Wat is het verschil tussen de rechtvaardigen en de onrechtvaardigen? Jezus zegt: ³⁵*Want Ik had honger en u hebt Mij te eten gegeven; Ik had dorst en u hebt Mij te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling en u hebt Mij gastvrij onthaald. ³⁶Ik was naakt en u hebt Mij gekleed; Ik ben ziek geweest en u hebt Mij bezocht; Ik was in de gevangenis en u bent bij Mij gekomen. ... Voorwaar, Ik zeg u: voor zover u dit voor een van deze geringste broeders van Mij gedaan hebt, hebt u dat voor Mij gedaan (Mattheus 25).*

Jezus zegt in deze gelijkenis weer: 'Ik heb dorst'. Maar nu bedoelt Hij iets anders: Zijn dorst wordt zichtbaar in de dorst van die arme man of vrouw ergens op de wereld. En in die jongen of in dat meisje dat zo dorst heeft naar liefde, naar zorg, naar vertrouwen, klinkt de dorst van Jezus door. Jezus maakt Zich één met die jongen of dat meisje, met die man of vrouw: *Ik heb dorst, als zij dorst hebben.*

Wil je Jezus ontmoeten op deze wereld, wil je Jezus ontdekken in je leven zoals deze Samaritaanse vrouw? ... Ga niet slechts bidden of Hij je emotionele, of geestelijke of lichamelijke dorst wil lessen, zittend op de bank en maar wachtend omdat je niets van Jezus ervaart... Nee, ga met je emmer naar de waterput, want daar zit Jezus op je te wachten! Ga naar de waterput en kijk of er iemand aanwezig is die dorst heeft. Zie je iemand die jij een beker water zou kunnen geven? Zie je iemand die vermoeid is, moe is geworden in het leven, moe is geworden van het leven? 'Soms zie je de Heere Jezus in het gewone, alledaagse leven niet, zo vertelde ik. Soms lijkt je leven zo op afstand te staan van Jezus, terwijl het in de kerk altijd over Hem gaat. Maar misschien heb je in dit Bijbelgedeelte van vanmiddag dan wel de sleutel ontvangen om Jezus te ontdekken in je dagelijks leven: Jezus verschijnt niet als de God Die van boven opeens wonderlijk ingrijpt – ja, dat soms ook – maar Jezus verschijnt misschien nog wel veel vaker in die dorstige of vermoeide ander die op jouw pad komt en een appel op jou doet.

Dat is wel even een omdenken. Ook voor die Samaritaanse vrouw was dat niet gelijk te begrijpen. Zij hoorde wel die vraag van die dorstige man, maar zij had daarbij niet gelijk aan haar Messias gedacht. Er waren voor haar ook heel goede redenen om juist snel bij die hulpbehoevende man weg te lopen, want er was zo'n kloof tussen haar en deze voor haar onbekende man. Een genderkloof: man-vrouw. Een cultuurkloof: jood-Samaritaan. Een pijnlijk diepe historische kloof door alles wat er tussen joden en Samaritanen was gebeurd. Een kloof van schaamte misschien ook wel, aangezien die vrouw geen fraaie levensgeschiedenis had. Maar wil je Jezus ontdekken in je

leven, dan zal je samen met deze Samaritaanse vrouw die grote kloof en al je barricades over moeten gaan. De genderkloof: in Christus is noch man noch vrouw. De cultuurkloof: in Christus is noch jood noch heiden. In Christus worden alle scheidslijnen die mensen gescheiden houden, doorbroken. Dat moet voor de discipelen onthutsend zijn geweest: opeens werden zij zich bewust van al die scheidslijnen die zij zich door opvoeding en cultuur eigen hadden gemaakt, maar die blijkbaar allemaal in een keer door Jezus werden doorbroken. ... *Welke scheidslijnen heb ik mij in de loop van mijn leven eigen gemaakt? Welke blokkades ervaar ik in mijn omgaan met een ander? Welke mensen vermijd ik heel beleefd? Met welke bril kijk ik naar de ander die heel anders is dan ik? Zouden er in mijn leven innerlijke blokkades moeten worden overgegaan, zodat het echt bij de put tot een ontmoeting mag komen... uiteindelijk tot een ontmoeting met Jezus Zelf?*

Afgelopen vrijdag vertelden Johan en Annelies aan Leon en mij tijdens onze ontmoeting iets over hoe weerbarstig het is om in de wijk Schollebaar contact te zoeken met jongeren. Het leven van veel jongeren in Schollebaar is namelijk zo getekend. Er is bijzonder veel psychische problematiek, waardoor deze jongeren je juist afstoten in plaats van dat ze bewogenheid bij je oproepen. Het lijkt soms zo kansloos, jongeren die veel op straat leven en waarvan je – als je een beetje in de hulpverlening thuis bent – vaak al kunt raden hoe hun leven zal gaan verlopen. Hun weerbarstige wereld met al hun beschadigingen en hardheid, staat soms zo ver weg van onze kerkelijke wereld hier aan de Zevensprong. Ik moest hieraan denken, nu wij bij die Samaritaanse vrouw en Jezus bij de waterput zijn. Op zoveel manieren was er een kloof tussen hen. Twee totaal verschillende werelden. In alle opzichten. En toch mocht deze vrouw in die heel andere ander Jezus Zelf ontmoeten. Zij had zoveel redenen om gewoon met haar eigen leven door te gaan en weg te lopen. Maar door op die hulpvraag in te gaan, ontmoette zij Jezus Zelf.

Zou Jezus Zich misschien juist wel aan de andere kant van Schollebaar bevinden? Ja, ik hoop ook hier in de Ontmoetingskerk. Ik hoop dat het ook hier voor u tot een ontmoeting met Jezus mag komen. Maar zou Jezus misschien ook niet gewoon op ons zitten te wachten bij die waterput in Schollebaar-Oost, tussen al die jongeren die daar bij die waterput wat aan het rondhangen zijn en dorst hebben naar zin, structuur, hulp en hoop? Wat moest Jezus daar in het Samaritaanse waar je helemaal niet wilt zijn, op het meest ongebruikelijke moment van de dag, bij die vrouw met een bedenkelijke reputatie? Uitgerekend *daar* liet Hij zich vinden. Daar wilde Hij de ontmoeting met Hem laten plaatsvinden. Zouden wij vanuit onze Ontmoetingskerk toch eens met die Samaritaanse vrouw erop uit moeten trekken, verder gaan pionieren, gaan zoeken, bidden, helpen, er zijn, om tot een ontmoeting met Hem te komen? 'Zoek je Mij, zoek dan hen', zegt Jezus.

Mag ik wat drinken? Nog op een andere manier kleurt deze eenvoudige vraag heel de ontmoeting tussen Jezus en deze Samaritaanse vrouw. Jezus zal Zich straks bekend maken als Degene Die de dorst van ons mensen kan lessen, zodat wij nooit meer dorst hoeven te hebben. Maar eerst vraagt Hij Zelf om een beker water. Ik denk dat dit precies laat zien hoe Jezus ook met u en mij wil omgaan. Jezus wil ons alles geven. In Hem mogen wij alles ontvangen, wat wij nodig hebben. Hij geeft het water des levens. Levend water: de zin van het leven, het doel van het leven, de rust in ons leven, de zekerheid in ons leven... leven tot in eeuwigheid schenkt Hij overvloedig! En toch vraagt Hij ons om een beetje water. Omdat Hij dat nodig heeft? Nee, God heeft echt niets van ons nodig. Maar *God wil ons inschakelen met onze mogelijkheden*. Dat is wat er bij deze vrouw gebeurt. Wat kon zij nu aan Jezus aanbieden? Wat had zij Hem te geven, waardoor Hij gediend en geëerd zou worden door haar? Tja, zij had haar kruik meegenomen, dat was alles. Maar dat was het dan ook voor Jezus. 'Geef Mij iets te drinken. De Heere Jezus wil ons alles schenken voor nu en voor eeuwig – genade, zo oneindig groot! - maar Zijn genadegaven ontvangen wij van Hem door ingeschakeld te worden. Geloven heeft dus niets te maken met consumeren. Als je geloof alleen

zou bestaan uit een kerkdienst bijwonen en bidden als je wat nodig hebt, dan heb je een arm geloof als dat alles is. Maar je moet ook niet vluchten in het tegenovergestelde: allemaal activiteiten doen, een boordevolle kerkelijke agenda. Nee, geloven is: Jezus ontmoeten bij de waterput en ingeschakeld worden met de mogelijkheden die je van God hebt gekregen. En juist daardoor mag die ontmoeting met Jezus bijzonder rijk worden.

Ik vind die ontmoeting bij de waterput daarom ook een prachtig beeld voor als wij nu in de HWS en in de CGK weer nieuwe ambtsdragers nodig hebben. Maar ook als er tal van andere dingen zijn die moeten gebeuren: praktische zaken in de kerk, werk in de wijkwinkel, diaconaal werk, maar ook wat er nodig is binnen onze kennissenkring en in de buurt. Waar wil Jezus jou ontmoeten en jou met je misschien beperkte mogelijkheden inschakelen?

Maar, zoals wij al zagen, die vrouw moest wel een paar innerlijke drempels over om zich daadwerkelijk in te laten inschakelen. Dat zou u of jij misschien wel herkennen...

Mag ik wat drinken? Ik wil nog één ding vanuit deze vraag van Jezus aanstippen. Deze Samaritaanse vrouw moest volgens mij een heel negatief zelfbeeld hebben gehad. Ze kwam niet voor niets overdag om water te putten. Eigenlijk is het geen doen om midden op de dag water te gaan putten in het Midden Oosten, maar goed, je komt dan tenminste niemand tegen. Je hoeft niet je masker op te zetten. Je hoeft niet die blikken van mensen te ontwijken. Deze vrouw had vijf mannen gehad, zo vertelde Jezus haar. Vijf mannen. Was zij zo onverzadigbaar? Alleen maar korte, vluchtige relaties? Ik denk het niet. Als vrouw had je in die tijd niet zo veel te kiezen. Mogelijk dat zij steeds door mannen was verstoten. Afgedankt. Wat voor eigenwaarde had zij nog? ... Maar wat doet Jezus? Heel mooi: Hij biedt niet gelijk Zijn hulp en liefde en zorg aan. Nee, Hij vraagt haar iets. En daarmee wordt deze vrouw geen passieve, zielige hulpvrager, die haar handje moet ophouden, deze vrouw wordt in zekere zin hulpverlener. Zij helpt Jezus in plaats van andersom. Wat zou dat geweldig goed voor haar zijn geweest, denk ik.

Dat is een belangrijke les voor hoe *wij* hulp bieden aan mensen. Als diaconie. Als kerk. Als rijk land aan arme landen. Maar ook gewoon in onze eigen leefomgeving. Het gevaar van hulp bieden is dat verhoudingen heel ongelijk gaan worden: de genereuze hulpverlener en de hulpbehoevende hulpontvanger. Het is daardoor ook veel makkelijker om te geven dan om te ontvangen. Maar wat zien wij hier Jezus doen? Hij maakt Zich afhankelijk van deze vrouw. Deze vrouw is geen lijdend voorwerp, is niet zielig..., maar zij mag met haar mogelijkheden tot zegen worden. Deze vrouw mag haar eigenwaarde vinden, door iets te kunnen doen wat zij kan. Zij mag met haar kruik tot een zegen worden voor Jezus. En wat er vervolgens allemaal nog meer door haar wordt gedaan... Deze vrouw wordt zelfs de eerste zendeling in Samaria en mag velen uit haar dorp tot Jezus brengen. 'Het water dat ik hem zal geven, zal in hem een bron worden van water dat opwelt tot in het eeuwige leven'. Die vrouw is het levende bewijs daarvan.

Zoveel zit er dus in dat ene kleine zinnetje 'geef Mij te drinken'. We ontdekken daarin hoe Jezus ons in ons leven wil ontmoeten, op zo'n heel alledaagse manier dat wij bijna zouden gaan twifelen of Jezus er wel is.

We hebben ontdekt hoe Jezus ons juist wil ontmoeten in die hulpvraag van een ander, misschien wel in Schollebaar-Oost of waar dan ook.

We hebben ontdekt hoe Jezus ons wil ontmoeten door ons in te schakelen.

En wij hebben ontdekt hoe wij in de ontmoeting met Jezus onze diepste waarde mogen ontvangen: geen lijdend voorwerp of slachtoffer van ons leven, maar recht op onze voeten gezet. In de ontmoeting met Hem mogen wij alles ontvangen wat wij nodig hebben. Doel. Richting. Zin. Hoop. Eeuwig leven. Genade. Vergeving. Vrijheid. Water des levens. Levend water waardoor wij nooit meer dorst hoeven te hebben.

Heeft u vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijf // 010 210 89 71 // dekruijf@live.nl